

L'orada és l'única espècie en retrocés a les Illes Medes

Els estudis científics de seguiment a diferents peixos mostren que la recuperació total és un procés molt llarg

Fons marí de les Illes Medes, on s'han recuperat totalment el nero i el sard imperial.

BARCELONA | DDG

Més de 25 anys després d'haver-se iniciat la protecció a la reserva marina de les illes Medes, a l'Estartit, les poblacions de nero, sard imperial i llobarro estan pràcticament recuperades, mentre que les del corball estan en fase d'estabilització i les del déntol encara creixen. Aquesta tendència es trenca en el cas de les orades, en declivi dins de l'àrea marina protegida, potser per l'efecte de la pesca als límits de la reserva. Aquestes són algunes de les

conclusions d'un article publicat recentment a la revista PLOS ONE, basat en un seguiment científic de les espècies de peixos d'interès pesquer a la zona de les Medes entre els anys 1992 i 2009. El treball està signat per Bernat Hereu i Miquel Zabala, del Departament d'Ecologia de la Facultat de Biologia de la UB, i per Antoni Garcia Rubies, del Centre d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB-CSIC).

Aquest és un dels estudis més extensos en una àrea marina protegida de la costa mediterrània i se centra en sis espècies de peixos litorals: el nero (*Epinephelus marginatus*), el déntol (*Dentex dentex*), el llobarro (*Dicentrarchus labrax*), el sard imperial (*Diplodus cervinus*), el corball (*Sciaena umbra*) i l'orada (*Sparus aurata*). Tal com apunta el professor Bernat Hereu, "es tracta de peixos que són bons indicadors de l'efecte reserva perquè són espècies vulnerables a la pesca professional i esportiva, tenen una vida llarga i un hàbitat compartit, i a causa de la protecció són més abundants dins que fora de l'àrea protegida".

L'estudi compara l'abundància i les mides de diverses espècies vulnerables a la pesca a la reserva marina, a la reserva parcial i a la zona no protegida. Segons els autors, la resposta a l'efecte reserva varia entre espècies. El nero i el sard imperial, de perfil més sedentari, responen positivament a la protecció i s'han recuperat fins a arribar a la capacitat de càrrega del sistema. Ara bé, són espècies que no exporten biomassa i per això l'efecte de la reserva parcial no és tan efectiu. La població de nerros, amb indicis de reestructuració, s'expandeix cap a noves àrees dins de la reserva i dona lloc a l'aparició d'individus de talles més petites. En el cas del déntol, l'efecte de la protecció també és molt clar, encara que no arriba a la capacitat de càrrega, tot i que sembla que hi ha una recuperació general de les poblacions a tota la costa catalana.

La pesca amenaça l'orada

El cas de l'orada és l'excepció, ja que la població s'està reduint malgrat les àrees de protecció a l'arxipèlag de les Medes. Aquest fenomen es relacionaria amb el desplaçament de peixos adults de la zona protegida de les Medes a la costa (spillover, vessament). "L'orada -apunta Hereu- és una espècie que freqüenta hàbitats diferents. Quan arriba la tardor, forma agregacions per reproduir-se i ser més eficient en aquesta funció. Aquest és un efecte descrit i conegut en altres espècies, i és probable que la sobrepesca de les agregacions de reproducció faci minvar les poblacions d'orada". Segons l'expert, "la reserva marina, tal com està concebuda ara, no és eficient per conservar aquesta espècie". Amb més informació sobre la biologia de l'orada, sobre on es fan les agregacions i en quina època concreta, es podria protegir aquests nuclis de reproducció i afavorir-ne la conservació.

L'estudi alerta que calen desenes d'anys per recobrar totalment una població de peixos a la Mediterrània, en contrast amb altres treballs que apunten a recuperacions més ràpides. "La recuperació total de les poblacions és un procés molt llarg", explica Bernat Hereu. "Són espècies longeves i només arriben a la recuperació total (capacitat de càrrega) després de molts anys de protecció". Aquesta capacitat de càrrega, descrita també en altres reserves marines de la Mediterrània, depèn de diversos factors del litoral marí: l'hàbitat natural, la profunditat, el substrat, els corrents, la productivitat, etc.

El que es desprèn d'aquest treball, assenyala Antoni Garcia Rubies, és que "les espècies més vulnerables a la pesca requereixen un temps llarg de protecció total per recuperar-se". "Si no se n'assegura la protecció -continua l'expert-, la destrucció d'aquestes poblacions és qüestió de pocs dies. La comparació entre les poblacions protegides i les explotades ens dona una idea de fins a quin punt aquestes espècies estan exhaurides a les zones obertes a la pesca". Conèixer aquestes dades, doncs, hauria de servir a les administracions per seleccionar les millors zones marines que cal protegir.

Fa més de trenta anys que el Departament d'Ecologia de la UB va iniciar aquests estudis a l'arxipèlag de les Medes, una reserva única en l'àmbit dels ecosistemes marins de la Mediterrània per la seva la riquesa paisatgística i la biodiversitat. En concret, els treballs científics dels experts Joandomènec Ros (UB) i Josep M. Gili (CSIC) van ser el referent per a la creació de l'Àrea Protegida de les Illes Medes el 1983.

Ara, el nou article insisteix en el valor científic dels seguiments a llarg termini per conèixer l'evolució de l'estat ecològic dels ecosistemes marins i avaluar l'efecte de les pertorbacions sobre els sistemes naturals.

Potenciar la vigilància

Segons els autors, per millorar la política actual de gestió del medi natural a les Medes, caldria potenciar el sistema de vigilància per controlar la pesca furtiva, impulsar noves recerques per conèixer millor la biologia de les espècies (agregacions reproductores d'orades i altres espècies, connectivitat entre els diferents hàbitats, etc.) i desenvolupar més estratègies de protecció per a diferents espècies i la biodiversitat del medi natural.

L'estudi publicat a PLOS ONE ha rebut finançament primer del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat de Catalunya, i posteriorment, del Departament de Medi Ambient, i té el suport del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter.

Font del document:

http://www.diaridegirona.cat/baix-emporda/2013/10/27/orada-lunica-especie-que-pateix/640978.html?utm_source=rss